

Varia theologica

Mitte 15. Jh.; Domstift Basel

lr Excerpta ex patribus

">Augustinus< Nimis p[er]uerse seipsum amat qui et alios vult errare ut suus error lateat ... - ... pro terrenis ac breuibus bonis eterna ac celestia largiatur etc."

lv leer.

2r-74r Stimulus amoris

">Ista oracio siue prologus pertinet ad librum sequentem scilicet ad stimulum amoris boneuenture< Ad te leuauit animam meam deus meus in te confisus de tua liberalissima pietate ... (2v leer; 3r: divisio textus) >Incipiunt meditationes siue stimulus amoris doctoris chera- phici fratris bonauenture< Liber iste qui stimulus amoris in dul- cissimum et pium ihesum saluatorem nostrum ... >Incipiunt capitula prime partis< ... (4v) >Quomodo homo debet libenter christi passionem meditari et quantum sit vtilis eius meditacio. liber primus Capitu- lumque primum< currite gentes vndique et miremini erga vos caritatem dei erga ipsam cecitatem ... - ... et mecum laudet omnis creatura. Sic ergo finiatur noster tractatus ut laudet deum omnis spiritus. amen. >Expliciunt meditationes cuiusdam simplicis Cordati et pauperculi discalciati et contemptibilis denudati Sapientissimorum rudissimi electorum infimi et minorum minimi fratris Bonauenture. Deo gracias< - s. Meyer-Burckhardt zu B VII 29, 68rb.

74v-75v Iubilus de nomine Iesu

">Incipit Iubilus beati Bernardi abbatis deuotissimus< Ihesu dulcis memoria Dans vera cordis gaudia / ... - ... Vt nos donet celestibus Cum ipso frui sedibus Amen." - Ch.9542; Walther, Init.carm.9837.

75v-82r Ps. Augustinus (Iohannes Fiscamnensis?), meditationes c.1-9 cum additionibus

">Incipit liber meditationum beati augustini< dOmine deus meus da cordi meo te desiderare desiderando querere ... - ... (8lv) in secula seculorum amen."

(8lv: oratio additicia 1) "dEus vniuersitatis conditor presta mihi primum ut te bene rogam ... - ... uel eis quos diligo id tibi com- mitto."

(81v-82r: oratio additicia 2) "d^eus a quo manant usque ad nos omnia bona a quo cohercentur a nobis omnia mala ... - ... Si virtute virtutem Si sciencia scienciam. >Explicit liber meditacionum<" - Druck: PL 40,901-909; Einteilung der Abschnitte unregelmässig, von den Kapiteln des Druckes abweichend. Am Ende von cap.4 ein langer Zusatz (77v-78v): "Quam magna domine deus meus multitudo dulcedinis tue quam abscondisti timentibus te. abscondisti quia conseruasti ... - ... per timoris seruitutem ad amoris pertingere merear gratiam amen." Das erste Gebet des Anhangs am Anfang wie die Oratio sancti Augustini PL 101,1397f. *Von hier bis 97r Reihenfolge und weitgehend auch Gestalt der Texte wie AΣ 43, 221r-255v*

82r-89v Ps. Augustinus (Baldricus abbas Burguliensis), de visitatione infirmorum

">Incipit liber primus de visitatione infirmorum beati augustini< vIsitationis gracia nepoti meo carissimo morienti ... - ... per omnia secula seculorum Amen." - Druck: PL 40,1147-1158.

89v-97r Ps. Augustinus (Pelagius), de vita christiana

">Incipit liber beati augustini de vita christiana ad sororem suam viduam< eT ego peccor^{at} et ultimus insipientiorque ceteris impericior ... - ... quam cunctis bene conuersantibus esse oportet exemplum. Explicit. deo gracias." - Druck: PL 40,1031-1045 (es fehlen cap.3, 12 u. Anfang 13, schliesst mit Anfang 15).

97v-99v Ps. Vincentius Ferrer, tractatus consolatorius in temptationibus circa fidem

">Tractatus valde consolatiuus in temptationibus fidei compositus per Reuerendum magistrum vincencium ferrarij de ordine fratrum predicatorum< cOntra temptationes seu scrupulosas cogitationes que circa altitudinem fidei christiane insurgunt ... - ... et deus tocius consolacionis qui consolatur nos in omni tribulacione nostra Amen."

- s. S. Brettle, San Vicente Ferrer und sein literarischer Nachlass, Diss. ^{Fribourg} ~~Minster~~ 1924, S.105; Druck: Oeuvres ed. Fages 1, Paris 1909, Nr.3, 3-8.

100r-106v Eadmerus Cantuariensis, de beatitudine caelestis patriae

">Sermo Anselmi Cantuariensis archiepiscopi de perpetua eternitate et premio bonorum< multi homines quibus nonnumquam boni mores ... - ... transitori sunt in societatem demoniorum. Explicit deo gracias." - Druck: PL 159,587-601A.

106v-107v Consideranda in horis canonicis de passione domini

">Docente Bernardo non immunis erit sceleris iudeorum ingrattissimorum qui domini nostri ihesu christi insignitus caractere immemor fuerit deuotissime atque acerbissime passionis eius ... (107r) Ad vespervas primas de passione christi < Defectus diuersorii et refectionis. Desiderium illius finalis commestionis ... - ... Clausura et custodia sepulcri. Consideracione ministrorum christi."

108r-111v Testamentum Anselmi (admonitiones morienti faciendae)

">Incipit testamentum beati anselmi Episcopi doctoris preclarissimi < fRater infirmus sic debet interrogari Et respondere: Letaris frater quod in fide christiana morieris ... sEquuntur interrogaciones que debent fieri infirmis propinquis morti secundum theophilum magne sanctitatis et auctoritatis virum in tractatu de morte iustorum sic dicentem Cuilibet christiano infirmo et morti proximo antequam perdat sensum aut loquelam ... - ... ut securi de salutacione sua possint exire ex hoc mundo. >Explicit testamentum beati anselmi. Deo gracias <" - Der erste Abschnitt ist Anselmus Cant.(?), admonitio morienti (Druck: F.S.Schmitt, Ein neues unvollendetes Werk des hl. Anselm von Canterbury, = Beitr.Gesch.Phil.MA 33,3, 5f. Den darauf genannten Theophilus kann ich nicht identifizieren.

Darunter: "Augustinus. Si tu obtulisti florem iuuentutis diabolo saltem fecem senectutis tue immolari non differas christo ... - ... uel symbolum nicenum quod in missa cantari consuetum est etc." (Das erste Drittel wie A I 20,124v u.A X 131,96v).

Nicolaus de Dinkelsbühl(?) ars moriendi
 112r-121r Dominicus Capranica(?) tractatus de arte moriendi

">Incipiunt ammoniciones ad spiritualem vitam valde vtilis videlicet tractatus de arte bene et sancte moriendi < cVm de presentis exilii miseria mortis transitus propter impericiam moriendi multis non solum laicis verum eciam religiosis ... - ... ut prius antequam mors eum occupet mori discat. Et hec de arte moriendi dicta sufficiant.

Deo gracias." - Druck: z.B. Hain 4386. Zum Verfasser s. A. Madre, Nikolaus von Dinkelsbühl (Beitr. Gesch. Phil. MA 40,4), Münster 1905, 292-295.

121v-126v Bonaventura, de praeparatione ad missam

"aD honorem gloriose et indiuidue trinitatis ... describam tibi formam per quam poteris leuiter manuduci ad contemplacionem tanti misterii ... - ... sed auxilio gracia eius quod ipse tibi prestare dignetur amen." - Druck: Opera ed. Quaracchi 8,99-106.

Darunter: "Ad missam celebrandam ..." (kurze Nota).

127r-157r Ps. Albertus magnus, tractatus de veris virtutibus sive Paradisus animae

">Incipit tractatus magistri alberti magni de veris virtutibus in quo homo tanquam in speculo vitam suam luculenter intueri potest. Et primo sequitur tabula eiusdem< ... (prol.) svnt quedam vicia que frequenter virtutum speciem pretendunt ... - ... omnes vnite sunt in gracia. Et sic est finis deo gracias." - Druck: Opera ed. Borgnet 37, 447-512.

157v-184v Tractatus de decem praeceptis

"Incipit tractatus quidam bonus et vtilis de decem preceptis< in decalogo ponuntur duo genera mandatorum scilicet precipiendi vnum et prohibendi alterum vnde hugo de sancto victore ... - ... seque parui- pendit et hiis obediendis iam discere sapit. hec Cancellarius congre- gusque huc. >Explicit<".

184v-185r Ricoldus de Monte crucis, ^{contra legem Saracenorum} confutatio Alcorani (praefatio)
 "Quot sunt dies serui tui ... (ps. 118, 84). verba sunt ecclesie mili- tantis que suspirat et ingemiscit grauata diuersis afflictionibus ... - ... quod ut conueniencius fiat totum opus per capitula certa distinxi etc." - ~~Druck (einer Rückübersetzung aus dem Griechischen): Machumetis Alcoran, [Basel 1542], Teil 2: Confutationes, S. 83-85. Hier der lat. Originaltext? Druck: z.B. Hain 13715. vgl. A. Dondaine, Ricoldiana, in: AFP 37, 1967, 134 ff.~~

185v leer.

186r-196v Ps. Albertus magnus, de adhaerendo deo (forma brevior)

">Sequitur tractatus alberti de fine religiose perfectionis et de modo fruendi deo in presenti vita et primo sequuntur capitula< ... >Quod finis christiane religionis est deo caritate adherere. 1.< cogitanti michi aliquid vltimate in quantum possibile est in huius exilii et peregrinationis immoracione ... - ... et incursionis culpe et pene nonnumquam eciam eterne. a qua nos custodiat ihesus christus amen. >Explicit tractatus alberti de fine religiose perfectionis et de modo fruendi deo in presenti vita<" - Druck: Opera ed. Borgnet 37, 523-542; vgl. P.G. Meersseman, Introductio in opera omnia B. Alberti Magni, Brügge 1931, S. 124ff.

127r-127rPa. Albertus magnus, tractatus de veris virtutibus sive

Paradisi animae

">Incipit tractatus magistri alberti magni de veris virtutibus in quo homo tandem in speculo vitam suam luculenter intueti potest. Et primo sequitur tabula eiusdem (... prof.) sicut quedam vicia que frequentiter virtutum speciem pretendant ... - ... omnes vite sunt in gratia. Et sic est finis deo gratias." - Druck: Opera ed. Borgnet 37, 447-512.

127v-184v Tractatus de decem praeceptis

">Incipit tractatus quidam bonus et utilis de decem praeceptis in deologo ponuntur duo genera mandatorum scilicet precipiendi unum et prohibendi alterum unde hugo de sancto victore ... - ... sedue parvipendit et his obediendis iam discere sapit. nec cancellarius congreuare huc. >Explicit"

Contra legem concensionum

184v-185r Ricoldus de Monte crucis, ~~constitutio Aliezeri~~ (prelatio)

"Quot sunt dies servi tui ... (ps. 118, 84). verba sunt ecclesie militantis que suspirat et ingemiscit gravata diversis afflictionibus ... - ... quod ut conveniens fiat totum opus per capitula certa distincti etc." - Druck (einer Rückübersetzung aus dem Griechischen): Machmetis ... Aliezeri, [Basel 1542], Teil 2: Constitutiones, 2. 87-89. Hier der lat. Originaltext? Druck: A. Dordaine, Ricoldiana, ... A 79 37, 184ff.

185v leer.

186r-196v Pa. Albertus magnus, de adherendo deo (forma prior)

">Sequitur tractatus alberti de fine religiose perfectionis et de modo fruendi deo in presenti vite et primo sequuntur capitula ... >Quod finis christianae religionis est deo caritate adherere. I. <... accusatoris non indiget." - Druck: Conc. Basil. 6, 370, 3-36; vgl. ebd. 373, 28-35. (267v-268r) "Sicut ecclesiastica potestas non datur alicui persone in fauorem sui..."

>Explicit tractatus alberti de fine religiose perfectionis et de modo fruendi deo in presenti vite" - Druck: Opera ed. Borgnet 37, 523-542; vgl. P.G. Meersseman, Introductio in opera omnia B. Alberti Magni, Brügge 1931, 2. 124ff.

196v-197v Ricoldus de Monte crucis ^{generales} ~~(S)~~, regulae pro fratribus qui mittuntur ad exterarum nationes

"Nota quasdam regulas generales que sunt valde necessarie fratribus qui mittuntur ad exterarum nationes quas regulas ego per experientiam didici cum dispendio peregrinationis mee ... - ... Celum namque in premio gehenna in supplicio proponitur, hec Crisostomus. >Expliciunt regule Ricaldi ordinis predicatorum<" - ~~Scheint sonst nicht bekannt zu sein.~~ *Appendix zum Libellus ad nationes orientales; Druck: A. Dondaine, Ricoldiana, in: AFP 37, 1967, 168-170.*

198r leer.

198v "In hoc libro agitur de magnitudine dignitatis sacerdocii ... - ... magnitudinem officii et oneris sacerdotalis accurate describit." (argumentum in textum sequentem).

199r-243r Iohannes Chrysostomus, de sacerdotio libri VI latine
"Michi quidem multi fuerunt certi amici ... - ... in eternum tuum recipias habitaculum. >Explicit dialogus Io. crisostimi<" - Druck: z.B. Opera, Basel 1522, tom.5, 118-157.

243v-267r Ambrosius, de Cain et Abel libri II (fine praemature)
">Incipit liber de chain et abel sancti Ambrosii Mediolanensis episcopi< [D]E paradiso in superioribus pro captu nostro ut potuimus ... - ... qui mauult peccatoris correccionem quam mortem. >E[x]plicit liber Secundus de chain et abel<" - Druck: PL 14, 333-378D. CSEL 32, 1, 339-408 Z. 27.

Articuli de auctoritate conciliorum et fide catholica conclusi

267v-268r De potestate conciliorum generalium *1439 Apr. 26, cum augmento*

(267^v) "Veritas de potestate concilii generalis vniuersalem ecclesiam representantis supra papam et quemlibet alterum declarata per sacrum constanciensem et hoc basiliense concilium est veritas fidei catholice ... L ... Qui multa dare posse estimatur multos habet suarum voluntatum nuncios et defensores etc."

268v Oratio habita in laureatione Tyri ^{ad} ~~quiusdam~~ ^{um} ~~quendam~~ ^{ad} ~~lauree~~ ^{um}

"Quare dulcissime tyre noua sapiencia laurea decorari meruisti accumulatissimas laudes et aceruatam gloriam impetrare ... - ... demum supplex exoro ut benedictionem paternam nobis ille contribuat qui omnium pater benedictus est genitor triumphans sempiternus Amen."
- Der Gekrönte ist Doktor, erhält den Kranz, einen goldenen Ring und das Osculum pacis.

laurea coronandum

Humanist.

Darunter nochmals der Anfang des Textes 267v (gestrichen).

269r-280v Humbertus de Romanis (?), abundantia exemplorum seu De dono timoris (frgm.)

"quoniam plus exempla quam verba monent secundum Gregorium ... - ... Exemplum sap.xvi vbi dicitur de plagis egipti quod enim mirabile erat in aqua que omnia //". - s. Meyer-Burckhardt zu A VIII 22,153ra (führt bis 166va jener Hs.)

281r.v (Vorsatz) leer.

Papier; 15 . 22; 281 Bl. (1.2.281 Vorsatz).

1-198: Schriftraum 8,5-9 . 14-14,5; 33-37 Zeilen; Bastarda, Mitte 15. Jh.; rubriziert, Titel und Explicit rot; 1r.2r.11v.198v.267v-268v Nachträge der selben Hand, ebenso Korrekturen und einzelne Hinweise am Rand im ganzen Band. - 199-267r: Schriftraum 10-10,5 . 16; 33-37 Zeilen; italienische Bastarda dreier Hände (2. Hand 221r-244r), 2. Viertel 15. Jh. (Konzilszeit); rubriziert, Titel rot. - 267v-268v s. 1-198. - 269r-280v wie 1-198 (nicht rubriziert).

~~184⁰-185⁵~~

Einband 15. Jh., helles Schweinsleder mit Streicheisenlinien (Rauten), Eckbeschläge (Winkel, zwei fehlen); 1 Schliesse fehlt; ehemals Catenatus (Spuren am hinteren D. oben); Perg.-Titelschild auf dem vorderen D.

Aus dem Domstift Basel (kein Besitzeintrag, aber auf dem Titelschild Schenkungsvermerk "Reuerendus p.d.Io. de venningen Epus Basilien. dedit" und alte Signatur "I xii").